

Ofruchy historii

Pismo dla pasjonatów i historyków

Rok III

maj 2016

Nr. 5 (20)

Vicensimus. Początek maja obfituje w święta i rocznice. Święto Pracy, Święto Flagi RP czy Święto Konstytucji 3 Maja to przypadające po sobie święta państwowe. Do tego należy doliczyć także rocznice, a w szczególności kolejną rocznicę wybuchu trzeciego powstania śląskiego.

D. M.

55 tysięcy jastrzębian w pierwszomajowym pochodzie. Imponująca manifestacja ludzi pracy górniczego Jastrzębia. Z niespotykanym dotąd rozmachem, radośnie i jak nigdy dotąd kolorowo, dumni z dotychczasowych osiągnięć święcili Jastrzębianie 1-majowe Święto Pracy. Imponująca manifestacja społeczeństwa Jastrzębia jest wyrazem realizacji uchwał VII Zjazdu partii,

aprobata wszystkich ludzi pracy dla strategii dynamicznego rozwoju kraju. W pierwszomajowym pochodzie wzięło udział około 55 tysięcy górników, młodzieży i nauczycieli, budowlnych i transportowców, handlowców i łącznościowców, wszyscy, którzy solidaryzują się z polityką partii. Już od wczesnych godzin rannych uczestnicy pochodu gromadzili się w miejscach zgrupowania, a po wysłuchaniu przemówienia I sekretarza KC PZPR - Edwarda Gierka ulicą Zieloną, gdzie usytuowano trybunę honorową, ruszyło czoło pochodu. W pierwszych szeregach szli członkowie Egzekutywy Komitetu Miejskiego PZPR z pierwszym sekretarzem Marianem Kozakiem, przedstawiciele stronnictw politycznych, organizacji społecznych, kombatancki, weterani ruchu

Szukasz zdrowia i spokoju znajdziesz je w Jastrzębiu-Zdroju

NAJSILNIEJ RADOczynna SOŁANKA JODOBROMOWA

INFORMACJE: BIURA: PAK

robotniczego, poczty sztandarowe. Obecny był również z-ca kierownika Wydziału Węglowego KW PZPR - Marian Dziwok.

"Nasze Problemy" nr 6-7, 1-31 maja 1976.

Obchody święta 3-go maja na Śląsku. Jastrząb. Wieczorem, dnia 2 maja, po nabożeństwie majowym, wyruszył pochód z kompanją Zw. Powsta. Śl. na czele na cmentarz, by uczcić pamięć 5 Poległych Powstańców. Nad mogiłami poległych za sprawę narodową przemówił miejsc. proboszcz ks. Czernik. Po odegraniu marsza żałobnego przez tut. orkiestrę pod batutą p. Marcola i odśpiewaniu kilku pieśni przez tow. śpiewu "Wanda", odbył się capstrzyk i pochód do Jastrzębia Dolnego na wieczornicę, urządzoną przez tamt. szkołę. Następnie wyruszyli powstańcy na biwak. Przybył również długoletni pracownik na niwie narodowej i jeden z pierwszych bojowników o sprawę polską na Górnym Śląsku p. Mikołaj Witczak, który przemawiając do zebranych powstańców - w liczbie przeszło 300 - wspominał o dniu wybuchu trzeciego powstania. Nazajutrz, dnia 3 maja, po uroczystem nabożeństwie, odbył się pochód, zakończony defiladą przed p. Witczakiem. Po południu wyruszone na festyn ludowy, gdzie p. Wawrzyczny, nauczyciel z Jastrzębia Górnego, wygłosił okolicznościowe przemówienie. Festyn ludowy wypadł imponująco. Młodzież i dorośli

bawili się ochoczo do godz. 7 wiecz. Następnie odbyła się w sali p. Posłusznego uroczysta wieczornica.

"Polska Zachodnia" nr 111 z 16 maja 1927.

Miła uroczystość w Jastrzębiu-Zdroju. Jastrzębie Zdrój, 18 maja. W pierwszy dzień Zielonych Świąt do Jastrzębia-Zdroju zjechali przedstawiciele prasy śląskiej, którzy zaproszeni przez dyrektora Zdroju p. Henryka Kozaka i kierownika miejscowego Kasyna p. Romana Kryłoszańskiego mieli uczestniczyć w skromnej, lecz pięknej i mającej doniosłe znaczenie uroczystości. Oto w dniu tym odbyło się w Jastrzębiu-Zdroju otwarcie nowej biblioteki "Klubu Towarzyskiego Jastrzębie-Zdrój". Uroczystość zagał prezes Klubu p. dyr. Kozak, po czym przemówienie na temat znaczenia i roli książki wygłosił przedstawiciel Zarządu Gł. Tow. Czytelń Ludowych, zasłużony działacz oświatowy, p. prof. Rudnicki z Chorzowa, oddał on Klubowi bibliotekę złożoną z 400 dzieł, przygotowanych do wypożyczeń, ufundowaną przez TCL, przy częściowym poparciu przez fundusze "Klubu Tow. J-Z". Liczni goście, m.in. ks. kuratus Macherski, dyr. Sanatorium im. Marsz. Piłsudskiego major Faruzel, lekarz zdrojowy dr Typrowicz, insp. Hetmański, dyr. Małgorzata Kozakowa, mgr. Błażejowski, oraz przedstawiciele prasy śląskiej - składali Zarządowi Klubu szczerze życzenia pomyślnego rozwoju.

Nowa placówka oświatowa spełni bardzo ważne zadanie w znakomicie rozwijającym się, mającym z roku na rok coraz większą rzeszę zwolenników zdrojowisku śląskim tym bardziej, że dotychczasowy brak księgozbioru dobrej, wartościowej beletrystyki dał się przykro odczuć polskim kuracjom. Na zakończenie uroczystości goście zwiedzili Zdrój i byli podejmowani przez inicjatorów miłej, pożytecznej majówki.

"Polska Zachodnia" nr 134 z 18 maja 1937.

Przeważna część (75 procent) wszystkich dzieci w r. 1913 pielęgnowanych była chorą na skrofulozę. Skutki leczenia były bardzo pomyślne. 59 procent opuściło zakład jako zupełnie uleczone, reszta ze znaczną ulgą. "Posłaniec Niedzielnny" nr 20 z 17 maja 1914.

W górnicyz Jastrzębiu. Specjalistyczne placówki handlowe. Najmłodsze miasto górników ROW - Jastrzębie -

Czy byłeś już w Jastrzębiu-Zdroju?

KASYNO ZDROJOWE pod nowym zarządem

po przeprowadzonej gruntownej modernizacji, zapewni Ci miły pobyt. — Pierwszorzędna kuchnia warszawska.
Codzienny koncert — dancing 8322k

Wody Königsdorff-Jastrząb. Do lecznicy dziecięcej "Marienheim", prowadzonej przez Siostry Miłosierne św. Karola Boromeusza, przyjęto i pielęgnowano w r. 1913 1281 dzieci. Katolickiego wyznania było 1249 dzieci; 25 było ewangelikami, 7 izraelitami. Tylko mała liczba dzieci nie pochodziła z Górnego Ślązka. Dzieci biednych leczono i pielęgnowano darmo, koszta tego wynoszą 9484 marek. Środki te zebrano tak jak dawniej przez kolektę po domach, dozwoloną przez prezesa naczelnego, oraz przez ofiarność rozmaitych towarzysztw i osób prywatnych. Przy zakładzie urządzono kanalizację, wodociągi, a przez powiększenie przytułku dla chłopców zyskał na obszarze i na wygodzie. Kieruje jak dawniej zakładem Siostra przełożona M. Winfrida, mając do pomocy kilka Sióstr Miłosiernych.

szybko odrabia zaległości w rozbudowie sieci placówek handlowych i usługowych. W tym nowym mieście otwiera się głównie nowoczesne sklepy typu pawilonowego, a wśród nich specjalistyczne placówki handlowe. Do tych ostatnich zaliczyć można m.in.: pawilon z tkaninami pn. "Merino", nad którym patronat sprawują Bielskie Zakłady Przemysłu Wełnianego im. Niedzielskiego, placówkę katowickiego Domu Mody "Elegancja", salon "Cepellii" z artykułami pamiątkarskimi, czy specjalistyczny sklep "Fotoptyki". W III kwartale br. jastrzębianie otrzymają również specjalistyczny sklep patronacki ze słodyczami, podległy Zjednoczeniu Zakładów Przemysłu Cukierniczego. "Trybuna Robotnicza" nr 125 z 28 maja 1974.

Piękny jubileusz jastrzębskiego lekarza. Pół wieku w służbie zdrowia. W ub. tygodniu odbyło się w sali Domu Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju ogólnopolskie sympozjum Polskiego Towarzystwa Balneoklimatycznego z udziałem ok. 200 wybitnych lekarzy internistów z całego kraju. Przewodniczył kierownik Ośrodka Naukowo-Leczniczego i Kliniki Chorób Wewnętrznych w Katowicach, prof. dr Józef Japa. Jastrzębski "Dzień Kliniczny", w czasie którego wygłoszono 11 referatów naukowych o najnowszych metodach leczenia schorzeń nerkowych, zorganizowano dla upamiętnienia 50-lecia pracy zawodowej miejscowego lekarza dr med. Stanisława Tyrowicza. Jubilat ukończył w 1914 r. krakowski Uniwersytet. Dr Tyrowicz od 40 lat pracuje ofiarnie jako lekarz internista w uzdrowisku Jastrzębie-Zdrój. Za pełną poświęcenia działalność zawodową i społeczną w służbie zdrowia otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i szereg innych wysokich odznaczeń państwowych. "Trybuna Robotnicza" nr 105 z 5 maja 1964.

Wyciąg kolarski "dokoła Śląska" zapowiada się jako pierwszorzędną impreza sportowa. Jastrzębie Zdrój, 15 maja. Niedzielną impreza kolarska tygodnika sportowego "Raz, dwa, trzy", wzbudziła na terenie Śląska niebywałe zainteresowanie. Trasa tego biegu "dokoła Śląska" prowadzi z Katowic przez Mikołów, Rybnik, Jastrzębie-Zdrój, Pszczynę, Murcki z powrotem do Katowic. We wszystkich miejscowościach, przez które przechodzi wyciąg, panuje ogólne zaciekawienie i oczekiwanie, jak spiszą się w r. b. zawodnicy śląscy. W Jastrzębiu-Zdroju utworzył się miejscowy komitet obywatelski z lekarzem dr. Tyrowiczem, dyrektorem Zakładu Zdrojowego p. Dworczykiem, oraz nac. gminy p. Dyrdą na czele, który urządzi dla zawodników stację posiłkową. Mieścić się ona będzie w kasynie Domu Zdrojowego. Kolarze otrzymają tam posiłek i wyruszą w dalszą drogę. Kolarzy oczekiwać będzie na miejscu komitet, kuracjusze, oraz publiczność. "Illustrowany Kurier Codzienny" nr 135 z 17 maja 1931.

Okruchy historii – pismo dla pasjonatów i historyków

Redaktor naczelny – Dariusz Mazur

Anons:

„Polska Zachodnia” nr 146 z 28-29 maja 1939. (strona 1)

„Illustrowany Kurier Codzienny” nr 148 z 29 maja 1936. (strona 3)

Więcej o historii Jastrzębia-Zdroju na www.jaspedia.eu